

DREPTUL

LEGISLAȚIUNE — DOCTRINA — JURISPRUDENȚA — ECONOMIA POLITICĂ

APARE ODATĂ PE SĂPTĂMÂNĂ

Director: C. G. DISSESCU

Prim-Redactor: SILIU RĂDULESCU

Consilier la Curtea de apel din București

COSTUL ABONAMENTULUI
A SE VEDEA PE COPERTĂ

REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA
3, STRADELA SF. SPIRIDON, 3

B. P. RĂDULESCU
REDACTOR-ADMINISTRATOR

Andrei Rădulescu. — *Ion Nădejde.*

Dim. G. Maxim. — *Dobândirea naționalității române prin unirea noilor ținuturi*

Jurisprudența Română. — *Inalta Curte de Casație și Justiție s. II. Curtea cu jurați. — Acuzat. — Scuză legală. — Provocare. — Neprecizarea elementelor din care rezultă. — Dacă președintele Curții este dator să pună o chestiune specială în această privință.*

(Nicolae Lazarini cu Minist. Public).

Ioan Nădejde.

Acum câteva zile a încetat din viață Ioan Nădejde. S'a reamintit — cu acea ocazie — meritele lui ca gazetar, însuflețitor și conducător al mișcării socialiste.

Approape nimic nu s'a spus, însă, de activitatea lui pe alte terenuri și în special pe al Dreptului.

Ioan Nădejde a fost totuși un cărturar care a lucrat în diferite domenii. A scris cărți și articole de: istorie națională, de geografie, de științe naturale, de gramatică română, de folklor, de filologie, de critică, de istoria limbei și literaturii române, a făcut cel mai bun dicționar latin-român etc. 1).

În mod deosebit și mai ales către maturitate l'au atras cercetările de *istoria dreptului român*. Acum 30 de ani — când trecuse de 45 de ani — și-a luat licența în drept la București, cu o *teză* intitulată: *Din dreptul vechiu român* 2) lucrare care a atras atențiunea prin noutatea subiectului, cunoștințele și metoda autorului.

L'a preocupat — apoi — problema obiceiului pă-mântului și mai ales chestiunea originii căreia i-a consacrat un studiu cu titlul: *Originea dreptului consuetudinăr român* 3). Aci, afară de discuții referitoare la influența slavă, exprimă credință că unele din elementele dreptului consuetudinăr sunt de origine tracă: și cercetările mai noi, par a-i da dreptate în unele privințe.

1) Cităm din lucrările sale: fie în broșuri, fie în «Contemporarul» 1883. Gramatica limbei române 1884. Geografia județelor 1885. Elemente de Zoologie 1886. Istoria limbii și literaturii române 1887. Schiță despre Miron Costin 1888. Elemente de botanică 1889. Elemente de geologie 1890. Gramatica Română partea II 1897. Tactica social-democrației 1895. Dicționar latin-român 1894. În contemporan: Din ce veac să fie graiul rus dela Voroneț 1893? Despre strigol 1883. Dialectul moldovenesc 1883 și 1884. Articolul hotărât în dialectul istriian 1884. Teoria lui Rössler de Xenopol 1884 — 86. Limba literară 1889. O chestie de limbă literară 1889 — 90, etc.

2) Buc. 1898.

3) » 1900.

O interesantă monografie a publicat, însoțind-o de numeroase note istorice, cu privire la *dreptul de ctitorie al femeilor, coborâtoare din ctitori* (4)

În penultimul număr din «Pandectele române» începuse publicarea unui studiu despre *Istoria comparată a Dreptului vechiu românesc*. Partea publicată, prin materialul de drept penal slav pe care l'face cunoscut, arată însemnătatea ei și folosul ce ar aduce pentru a vedea căre este influența slavă asupra dreptului nostru. Lucrarea — după câte se pare — era menită să aibă proporția și întreruperea ei va fi o pierdere, afară de nu va fi rămas în manuscris.

Acestea, câteva adunături publicate în Pandectele române precum și articolele publicate în diverse locuri dovedesc bogăția cunoștințelor lui și dorința de a munci pentru luminarea trecutului nostru juridic.

Greutățile vieții, destul de sbuciumată, lipsa de timp, jertfit altor îndeletniciri, l'au împiedicat să se consacre numai acestei specialități.

Probabil că dacă — la vreme — i s'ar fi dat mijlocul să stea în bibliotecă și arhive, scoțându-l astfel din redacțiile gazetelor, unde și cheltuia energia în lucrări pe care le puteau face și alții, dacă i s'ar fi creat o catedră la Facultățile noastre, o conferință măcar, ar fi fost absorbit de cercetările istorico-juridice și ne-ar fi lăsat azi o sumă de lucrări asupra materiilor pe care el le cunoștea așa de bine. Căci era fără îndoială foarte pregătit; mi-aduc aminte că marele nostru slavist, răposatul meu profesor I. Bogdan îl prețuia în mod deosebit și-l socotea unul din cei mai buni cunoscători ai dreptului nostru vechiu. Avea uneori păreri discutabile, dar asta nu reduce valoarea metodei și pregătirea lui.

Afară de cercetările de *Istoria Dreptului* este altă parte în activitatea lui care trebuie pusă în relief, este contribuția pentru aplicarea legilor în Basarabia.

După unire el a tradus din rusește în 1918-1919 codul civil rus, codul comercial, codul penal, iar în 1921 legea notarilor, o muncă pe cât de grea pe atât de utilă și pe care puțini ar fi făcut-o așa de repede și cu competența lui.

I-a fost dat să și aducă o contribuție și mai folositoare ca *jurisconsult de drept rusesc pe lângă Inalta Curte de Casație*.

Și aici, cu toată bătrânețea a muncit până în

4) Buc. 1910 și 1911.

ultimul timp cu o răbdare și cu o conștiințiositate rară.

Bogăția lui de cunoștințe s'a revărsat din belșug spre a fi de folos pentru deslegarea pricinilor venite din Basarabia la suprema instanță. Referatele lui scrise cu greutatea istovirei trupești și de aceea nu ușor de citit dar pline de numeroase cității de drept roman, bizantin, rusesc, de jurisprudența senatului ocărmitor, de diverse lucrări de doctrină rusească ori apuseană, impresionează și arată oricui câtă carte știa Nădejde care trecea ca un chip din alte vremuri pe sălile Palatului și câtă stăruință punea să lămurească procesul ca nu cumva din acest amestec de legi să se întunece dreptatea.

Ioan Nădejde se străduia să-și îndeplinească misiunea frumoasă ce i se încredinșase, ca un adevărat *nomofilax* de altădată.

Cine va scri când-va istoria greutăților juridice din primul deceniu după unire nu poate să nu pomenească și numele lui Nădejde.

Contribuția pentru cunoașterea și aplicarea legilor din Basarabia este una din cele mai frumoase părți ale vieții lui.

Știința cât și justiția pierd un cărturar de seamă, un îndrăgostit de dreptul vechiu românesc și un harnic muncitor pe câmpul Dreptății.

În vremea când se vorbește așa de mult de atâția care n'au nici pe departe cunoștințele și talentul lui Nădejde, când cărturari nu se întâlnesc prea des, se cuvine cred ca în coloanele acestei reviste să i se facă puțină dreptate prin amintirea pe scurt a însemnatei lui activități.

Andrei Rădulescu

Consilier la Înalta Curte de Casație
Memburu al Academiei Române

Dobândirea naționalității române prin unirea noilor ținuturi

Divisiune. Unirea noilor ținuturi cu vechiul regat a dat loc unor serii de dispozițiuni în tratate și în legea naționalității. Examinarea lor în detalii ne determină a împărți materia în mai multe secțiuni spre a preciza interesantele chestiuni ce avem de tratat, și care au dat loc la critici serioase în adunările legiuitoare.

Astfel, vom diculța pe rând în secțiuni aparte: a) Considerațiuni generale privitoare la tratatele de pace și legea română; b) Dispozițiunile legii noi române, discuțiunile din adunările legiuitoare și criticele aduse; c) Constatarea și revizuirea naționalității române a locuitorilor din ținuturile noi și d) Greutățile lăsate de legiuitor privitor la constatarea și pierderea naționalității.

SECȚIUNEA Ia

Considerațiuni generale privitoare la tratatele de pace și legea română din 1924 sub raportul naționalității

1) Dacă ne aruncăm privirea spre trecutul istoric al țărilor române ne atrage atențiunea faptul constant al interesului viu, pe care poporul român l'a avut în toate timpurile în conservarea naționalității. Și această pornire remarcabilă n'a fost motivată din mo-

tive șoviniste, ci din împrejurări geografice și politice.

Inconjurat de toate părțile de vecini, în cea mai mare parte dușmani, poporul român a avut de luptat în cursul veacurilor, dând dovadă de cea mai puternică rezistență în conservarea limbei, datinilor și originalității salei etnice.

În mod tradițional însă s'a respectat față de străini în această țară principiile unei ospitalități largi. Prin Convenția dela Paris din 1858, s'a stabilit egalitatea politică și civilă între toți locuitorii și s'a ridicat privilegiile; iar, prin art. 46, al zisei Convențiuni, s'a întins această măsură și pentru străinii creștini stabiliți de mai mult timp în țările române.

Tratatul dela Berlin din 1878 și Constituția din 1879 au înlăturat orice deosebire în privința credinței religioase în dobândirea și exercițiul drepturilor politice, consacrată prin Constituția din 1866. Și, în fine, marelă războiu european având de rezultat desființarea tuturor granițelor nedrepte și nefirești și statornicirea Statelor după naționalitatea lor comună, conform principiului naționalităților, stabilit prin diferite conferințe ale Marelor puteri apusene, împreună cu Statele Americii și Japonia, a avut însemnată înrăurire și în privința naționalității române, atribuită în mod larg popoarelor provinciilor unite.

Locuitorii români din toate provinciile subjugate setoși de viață proprie, și doritori a se întoarce la datinele lor strămoșești, s'au asociat la vechiul Regat. La 9 Aprilie 1918, Adunarea națională a noii Republici moldovenești a Basarabiei a votat unirea cu România; la 1 Decembrie 1918, Românii din Ardeal au proclamat prin marea lor adunare națională, întrunită la Alba Iulia, unirea lor cu Regatul român; și, în fine, Congresul general al Bucovinei, întrunit la Cernăuți la 21 Noembrie 1918, a hotărât în numele suveranității naționale, unirea necondiționată a Bucovinei cu Regatul României.

Este interesant a se observa cum, în mare parte, chiar din primul moment justiția română a aplicat în materie de naționalitate principiile cele mai liberale ale dreptului internațional, privind locuitorii supuși ai vechilor State din provinciile unite ca cetățeni români din momentul promulgării decretelor de anexiune, cu rezerva dreptului de opțiune pentru vechea naționalitate (1).

2) Tratatul minorităților, încheiat la Paris, la 19 Decembrie 1919, Convenția dela Paris privitoare la Basarabia, și apoi, Tratatul de pace, cel încheiat cu Austria la St. Germain en Laye, la 10 Septembrie 1919, și cel încheiat cu Ungaria, la Trianon, la 4 Iunie 1920, au avut de scop de a reglementa în mod definitiv situațiunea politică a locuitorilor din țările unite și a formula regule și principii ce au servit de bază noii Constituții din 1923 și legiuitorului ce s'a ocupat de dobândirea și pierderea naționalității române, în 1924.

Wilhelm de Kotzebue, un inimos prieten al Românilor, care a vizitat țările noastre în 1852, spunea că păsurile indigenilor erau mari în acele timpuri, privirile se plimbau dela Petersburg la Constanti-nopol și înapoi, dar nicăeri nu se găsea vre-un ajutor pentru păsurile țării; iar, dacă Apusul va întinde cu blândetă mâna spre frații săi dela Dunăre

1) Decizia Curții de apel din București S. IV, din 1 Aug. 1919, ce am avut onoarea a redacta, „Trib. Juridică” 1920, pg 83.

Dreptul de opțiune este tratat într'un număr precedent a acestei reviste.

și va lăuda ce e de lăudat, și va ținea în seamă cu bucurie de fiecare biruință asupra trecutului, atunci izbânda civilizațiunii țării este sigură. Au întins oare cu blândeță aripi lor protectoare Puterile asupra noastră?

În urma sacrificiilor mari ce s'au făcut de Vechiul Regat român spre a se ajunge la situațiunea actuală de pace și viitoare înfrățire a popoarelor europene, era de sperat că Marile Puteri se vor conduce și în marea problemă a naționalității române, cu același spirit de egalitate față de mica Putere dela Dunăre, care și ea a pus umărul spre a se ajunge la rezultatele de izbândă contra unui inamic puternic și atât de bine organizat.

Admiratori ai principiului dreptului internațional, care tinde la înfrățirea popoarelor prin egalizarea drepturilor și datorii lor în orice parte din univers socotim, că Puterile europene s'au conformat acestui mare principiu, căutând pe cât este posibil de a garanta drepturile de naționalitate a noilor supuși uniți cu vechiul regat. Dar, regretăm, că în această reglementare, după cum vom arăta, nu s'a păzit uniformitate față de toate Statele care primeau în sânul lor supuși ai vechei Monarhii austro-ungare. Puterile europene au fost mult mai generoase față de locuitorii atribuiți României, astfel că legea naționalității din 1924, trebuind să se conforme strict principiilor Tratatelor, a trebuit să deschidă larg poarta cetățeniei române, căutând să țină seamă, după cum a spus d. Athanasovici, raportor în Camera deputaților, de textul tratatelor, de cerințele științifice moderne și de principiile din alte legislațiuni, pe care s'a căutat a le adapta și coordona cu necesitățile reale ale țării.

3) În Camerele române s'a discutat amănunțit și foarte interesant toate textele de lege votate căutându-se a nu se îndepărta de regulile tratatelor internaționale de d-nii: Mihail Policrat, Pangrati, Iunian, raportorul Athanasovici.

În condițiunile expuse, legea asupra naționalității din 1924 a continuat vechea tradiție, stabilind drepturile cetățenești în mod larg și extinzând principiile privitoare la aceste drepturi mai mult de cât în legile anterioare.

Este interesant a se analiza dispozițiunile Tratatelor și acele ale legii naționalității române din 1924 și a se examina întrucât ele țin seamă de regulile ce sunt stabilite astăzi în știința dreptului internațional (2).

2) Art. 56 al legii române din 1924: „Sunt și român cetățeni românii fără a fi obligați să îndeplinească vre-o formalitate, locuitorii de mai jos, cari, până la data promulgării legii de față, nu vor fi optat pentru altă naționalitate:

1. Toți locuitorii din Bucovina, Transilvania, Banat, Crișana, Sătmar, Crișana și Maramureș, domiciliați la data unirei în 1918;

2. Locuitorii din Basarabia cari la data de 9 Aprilie 1918 aveau domiciliul administrativ după legile în vigoare în Basarabia;

3. După dreptul internațional, tratatele reglementează de ordinul și chestiunea naționalității supușilor teritoriilor anexate și determină condițiunile și termenele referitoare.

Uneori se ține seamă de domiciliu, alte dați de naștere. Dar, între aceste sisteme se impun acele *cumulative*, care prinde locuitorului anexat să îndeplinească două condițiuni reunite: al domiciliului și al originii; și aceasta întrucât domiciliul singur sau origina nu sunt suficiente spre a determina în mod exact legăturile anexatului de teritoriu, fiind cert că atât domiciliul ca și nașterea pot fi întâmplător într-o localitate și persoana să n'aibă o legătură trinitică în acel loc. „Această doctrină, zice d. Foleville, este singura, după părerea noastră, care atinge

Vom observă deomcamdată că prin Tratatate nu s'au luat măsuri uniforme și egale față de toate țările care au primit în sânul lor popoarele vechiului imperiu austro-ungar. Și această inegalitate de tratament ne-a adus prejudiciu.

După cum obsearvă d-l Pillet, cu ocaziunea desmembrării Austro-Ungariei, nu mai eră vorba de anexinni propriu zise de teritorii, ci de împărțirea provinciilor deslpite de la ele către țările a căror popoare erau unite prin afinitate de rasă, limbă și tradițiune; și deci, de împărțirea popoarelor din zisele provincii în diferitele State, unele mai vechi și altele mai noi, formate în urma zisei desmembrări. Astfel, în stabilirea naționalității popoarelor desmembrate nu s'au mat avut în vedere principiile ce domină în materie de schimb de naționalitate în uma anexiunii, după care toți naționali puterei anexate stabiliți pe teritoriul cedat devin naționali ai puterei anexate (3), cu posibilitate rezervată celor interesați de a exercita într'un spațiu de timp dreptul de opțiune, ci s'a avut de bază *indigenatul*, care servea și mai înainte în ambele țări desmembrate spre a se deosebi locuitorii diferitelor provincii ale Austro-Ungariei.

4) În „Clauzele privitoare la naționalitate“ din ambele Tratatate, atât a cel dela *St. Germain en Laye* cât și cel dela *Trianon*, găsim articolele 70 și 61, care privesc România și glăsuiesc deopotrivă:

„Orice persoană având indigenatul (pertinenza) pe un teritoriu făcând parte din teritoriile fostei monarhii austro-ungare, va dobândi de plin drept și cu excluderea naționalității ungare, naționalitatea statului ce exercită suveranitatea asupra zisului teritoriu“.

Dar, fără a mai vorbi de interesantele deosebiri ce se fac în favorul Italiei, pin primul tratat, ne referim la Statele sârbo-croato-sloven și ceho-slovac, pentru care, în ambele tratate, găsim iarăși o dispozițiune excepțională de favoare, uniformă, în articolele 76 și 61 care spun:

„Contrar dispozițiunilor articolelor 70 și 61, persoanele cari au obținut indigenatul după 1 Ianuarie 1910, într'un teritoriu transferat statului sârb-croat-sloven, sau statului ceho-slovac, în virtutea tratatului de față, nu vor dobândi naționalitatea sârbă-croată-slovenă sau ceho-slovacă decât cu condițiunea de a obține *autorizațiunea statului* sârb-croat-sloven sau statului ceho-slovac, după cum va fi cazul“.

scopul pe care trebuie să-l caute Statul anexant, fără ca prin aceasta să-l depășească. Ea îl atinge; căci ceace se voește, este ca terenul încorporat să nu fie în întregime locuit de străini Ori, în mod precis, cea mai mare parte din locuitori, se vor găsi ioviți prin schimbarea de naționalitate. Ea nu-l depășește; căci, ea lasă, în afară de efectele anexiunii, pe acei cari, născuți pe teritoriul cedat, se vor fi îndepărtați înainte de cucerire sau de cesiune, și cari, plecând, nu mai pot să devină în localitate amenințatori sau periculoși (*Foleville*), „Naturalisation“ pag. 209).

4. Pillet, „Droit internațional privé“ I, pag. 284.

5. Persoanele originare din Bucovina, Transilvania, Banat, Sătmar, Crișana și Maramureș, domiciliate la data unirei în vechiul regat, întrucât posedau indigenatul într'una din comunele din teritoriile menționate;

6. Persoanele care la data unirei deși nedomiciliate în vreuna din comunele din Bucovina (etc.) erau însă născute în acele comune din părinți domiciliați acolo.

7. Români de origină din teritoriile fostului imperiu rus și din cele atribuite Statelor Sârbo-croato-sloven, Ceho-slovaciei, Poloniai, Italiai, Austriei și Ungariei, cari vor fi optat pentru naționalitatea română înaintea autorităților locului din aceste State sau or-cărei autorități române.

În baza tratatelor și a dispozițiilor categorice ale articolului 56, al legii asupra naționalității române din 1924, obțin de drept și în mod automat, cetățenia română fără îndeplinirea vre unei formalități, afară de nu vor fi optat pentru altă naționalitate, toți cei ce aveau indigenatul în provinciile alipite. Investirea cetățeniei nu este subordonată autorizării guvernamentale, precum este formală în dispozițiile privitoare pe Serbia și Ceho-Slovacia; în cât, în această situațiune, statul român este în imposibilitate de a îndepărta pe cei periculoși sau pe cei a căror trecut este departe de a fi priviți că merită favoarea cetățeniei.

SECȚIUNEA IIa

Dispozițiunile legii noi române, discuțiunile urmate în Camerele legiuitoare și criticile aduse art. 56 și și urm. din lege.

5) După cum am arătat, dispozițiunile art. 56 și următorii din noua lege au dat loc la importante discuțiuni în camerele legiuitoare, căci aceste texte, după cum a spus deputatul D. R. Ioanițescu, caută să lămurească o situațiune foarte încurcată, fiind știut că în țară n'a fost o lege fixă de la început, s'a trecut prin decrete—legi, prin regimul tratatelor, prin regulamentul de la 1923, care interpretă tratatele, și, în noianul acesta de legi, unele cu caracter contradictor, situația locuitorilor din ardeal, Bucovina și Basarabia putea fi pusă în discuțiune. ⁵⁾

În desbaterile urmale, oratorii și-au dat silința de a rândui măsurile legale în sensul împăcării cerințelor tratatelor cu interesele naționale. Și a se ajunge la acest rezultat n'a fost ușor, întru cât, după cum au arătat d-nii Iunian, Ioanițescu și Stere, s'ar părea că există antinomie între convenția de la Paris, privitoare la minorități, și tratatele de pace, sub raportul fixării naționalității celor trecuți sub suveranitatea țării. ⁶⁾

6. În primul loc, numiții deputați au căutat să dovedească că art. 56 din lege adaugă condițiuni noi la tratatele de pace, că acest articol în loc să reproducă pur și simplu articolul 3 al Convențiunii de la Paris, după care se recunosc ca supuși români, de plin drept și fără nici o formalitate, pe oricare persoană domiciliată la data punerii în vigoare a tratatului, pe ori care teritoriu făcând parte din România, s'a introdus mar multe paragrafe distincte, scoțând la iveală *indigenatul*, ce nu este prevăzut în această Convenție, ratificată prin legea din 30 August 1920.

S'a obiectat în special că sunt persoane, care, bazându-se pe dispozițiunile Convențiunii, au socotit că îndeplinirea condițiilor ce le prescrie, căci având domiciliul în teritoriile alipite, în momentul când s'a aplicat tratatul de pace și decretele-legi ce i-a urmat, s'au considerat, ca atare, că au obținut naționalitatea română, renunțând deci complect și neoptând pentru naționalitatea ce au avut-o mai înainte; adică, s'au mulțumit cu cetățenia ce le o acordă țara românească și înțelegând să beneficieze de această situațiune. Ori, acum, dacă se vine cu indigenatul, cu o condițiune nouă ce nu li s'a cerut, ei neputând face dovada indigenatului, rămân *heimathloși*, căci, nu se

mai pot întoarce la vechea cetățenie și nu posed nici cetățenia română. ⁷⁾

Deputatul Ioanițescu, punând în evidență situațiunea precară a acestei minorități, care, după d-sa, numără 10—15000 locuitori, a propus verificarea în fapt a titlurilor tuturor locuitorilor Statelor anexate, pentru ca să se înlăture situația tristă, ca noilor locuitori, recunoscuți ca cetățeni români, să li se ridice dreptul de a se intitula cu această calitate. ⁸⁾

Ministrul justiției în justificarea condițiunii indigenatului ce l impunea proiectul de lege, a invocat Convenția de la Roma, din 6 April 1922, închiată după tratatele de pace, și tocmai în vederea executării lor, arătând, că întrucât prin art. 2 din această Convenție se prevede că obținerea sau pierderea naționalității sunt reglementate de legile fiecărui Stat, legiuitorul român este și el în drept a determina condițiunile în care sunt admiși la naționalitate locuitorii noilor provincii. ⁹⁾

Am examinat cu deamănuntul textele Convențiunii de la Roma și ne-am convins că dacă în realitate zisa convenție n'a putut schimba măsurile luate prin tratatele de pace, întrucât la această Convenție n'a luat parte și marile Puteri, — care au figurat la convenția dela Paris, privitoare la minorități, — totuși, Convenția de la Roma este o călăuză prețioasă care ne poate conduce la adevărata interpretare a condițiilor cerute supușilor anstriaci și unguri spre a obține naționalitatea română.

Eată ce ne spune articolul 4 din Convenție :

„În caz de contestațiuni între Inaltele Părți contractante privitor la atribuirea naționalității, după dispozițiunile *tratatelor de la St.-Germain și Trianon*, a unui supus a vechiului Imperiu austriac sau a unui supus a vechiului regat al Ungariei, o Comisiune compusă dintr'un delegat a fiecăreia dintre Inaltele Părți contractante interesate și un Președinte ales de comun acord de către zisele Părți, și în caz de desacord de către Președintele Confederațiunii Elveției, dintre supușii altui Stat, de cât acel al Părților contractante, va tranșa litigiul. În caz de desacord între delegați, președintele va decide“.

Ori, dacă însăși Părțile contractante, însăși Statele desmembrate în stabilirea naționalității vechilor lor supuși, au găsit de cuviință că naționalitatea trebuie atribuită după dispozițiunile tratatelor de la St. Germain și Trianon, este greu de admis, că față cu această soluțiune, când este vorba de a lămuri contradicțiunea ce este între Convenția de la Paris, și zisele tratate să se părăsească interpretarea făcută de Puterile interesate și să se revină la dispozițiunile Convențiunii.

Dar, chiar această Convenție a minorităților, care vorbește de domiciliu, fără a menține indigenatul, după cum cu drept cuvânt a arătat și ministrul de justiție, se referă la tratatele de la Trianon și St. Germain en Laye, și ia dispozițiuni *sub rezerva* acestor tratate, înțelegând deci să păstreze intacte toate dispozițiunile din ele, după care se cere indi-

7) «Expunerea de motive și Desbateri», Edit. of. pag. 195

8) Idem. pag. 195.

9) «Convention entre L'Autriche, La Hongrie, L'Italie, La Pologne, La Roumanie, Le Royaume Serbe-croate-slovene et la Tchecoslovaquie concernant la nationalité».

Art. 1 «Modurile de dobândire și de pierdere a naționalității sunt determinate de legile fiecărui Stat».

5) „Expunerea de motive și desbateri”. Edit. of. pag. 325.

6) Idem, pag. 214—218, 225, și 323.

genatul în stabilirea naționalității pentru supușii unguri sau austriaci, cari au locuit în teritoriile alipite.

Art. 3 al Convenției dela Paris spune :

„Sub rezerva stipulațiilor tratatelor mai jos menționate, România recunoaște, ca supuși români, deplin drept și fără nici o altă formalitate, pe oricare persoană domiciliată, la data punerii în vigoare a prezentei Convențiuni, pe ori care teritoriu făcând parte din România, incluciv teritoriile alipite ei, prin tratatele de pace, cu Austria și Ungaria, sau teritoriile ce i s'ar putea transfera ulterior, afară numai dacă la acea dată supusul s'ar putea prevala de o altă naționalitate de cât naționalitatea austriacă sau ungară“.¹⁰⁾

Prin urmare, a spus Ministrul de justiție, regula generală ce se stabilește în art. 3 al zisei Convenții, este supusă rezervei condițiilor din tratatele de pace cu Austria și Ungaria. Ear din articolele 70 și 61 ale acestor tratate reiesă trei condiții în admiterea la naționalitate a supușilor austriaci și unguri: a) indigenatul, b) teritoriul desmembrat de la fosta monarhie austro-ungară, și c) neprevalarea de o altă naționalitate.

Critica d-lui Iosef Șandor n'a adus nimic nou în discuțiune, fiind combătut de raportorul Athanasovici, care a lămurit că articolul 56 din legea naționalității nu este de cât o reproducere a tratatelor de pace, indigenatul fiind o garanție, care s'a stabilit pentru a declara români pe cei cari aveau cetățenia orașenească nedeșlipită de cea a Statului.

Este adevărat că după doctrină schimbarea de naționalitate atinge, după sistemul cel mai preferat, numai pe cei domiciliați sau pe cei născuți în teritoriile anexate, dar domiciliați aiurea.¹¹⁾

7. În cazul ce ne preocupă nu s'a avut în vedere vechile principii ce domină în materie de schimbare de naționalitate în urma anexiunii, ci s'a avut de bază indigenatul, pentru că această normă servea și mai înainte în ambele țări, în Austria și Ungaria, spre a se deosebi locuitorii diferitelor provincii ale acestor țări. Indigenatul a fost singura legătură temeinică prin care se puteau distinge cetățenii unguri și austriaci, și fiind că numai aceștia puteau fi admiși în cetățenia română, s'a admis sistemul indigenatului. Dealmintrilea, chestiunea a fost detaliat lămurită de deputatul Gheza Kiss, care a arătat că în Austria și Ungaria după legea din 1886, indigenatul are o deosebită importanță sub raportul administrativ, și, prin urmare, din punctul de vedere al drepturilor politice. Nu putea fi admis domiciliul ca normă în admiterea naționalității române, căci, dacă s'ar fi procedat astfel, ar fi rămas cei mai mulți cu dublă naționalitate. „Ce se întâmplă cu un individ, adaugă d. Kiss, care în Ungaria, păstrează și mai departe cetățenia sa maghiară—fiindcă legea maghiară vorbește numai de indigenat—deoarece a executat tratatul de pace, în sensul indigenatului; prin urmare, el rămâne din punctul de vedere al Statului maghiar cetățean maghiar, și noi întrebându-l noțiunea domiciliului, îi dăm earăși cetățenia română.“¹²⁾

10) «Tratat între Principalele puteri aliate și asociate și România», din 9 Decembrie 1919.

11) Cinci sisteme împarte doctrina asupra chestiunii de a se ști care trebuie să fie în principiu persoanele atinse de anexiune. (Vincent et Pénant), «Dictionnaire de droit int. privé», pag. 505; Weiss, «La Nationalité», I, pag. 526.

12) «Expunerea de motive», loc. cit.

8. Un profund cunoscător al problemei Minorităților etnice, dar, cu totul părtinitor lor, în soluțiunile ce le dă, bazale pe o largă autonomie și personificare, d. Friedmann, critică vehement dispozițiunile legilor române și polone privitoare la modul de interpretare a Convențiunii de la Paris, sub raportul naționalității minorităților. „Statele semnatare ale tratatelor, zice d-sa, mai cu seamă Polonia și România, au găsit, ca și Lituania, cu toate angajamentele lor internaționale, mijloace abile de a refuza dobândirea naționalității politice locuitorilor minoritari. În Austro-Ungaria condițiunile necesare pentru dobândirea indigenatului comunal (Heimatsrecht), nu se socotea de cât la majoritatea individului, ear în Rusia inscripția obligatorie în listele comunale a fost de mult timp suprimată. Actualminte, legile Poloniei, României și Letoniei privitoare la dobândirea naționalității au creat o situațiune intolerabilă pentru minoritățile lor etnice, punându-le cu condiția deplorabilă de „heimatlos“, cu toate legăturile tradiționale și nediscutabile care le unesc de patria lor.“¹³⁾

Este de observat că d. Friedman se revoltă contra indigenatului pentru că n'a căutat să se convingă că în Austria și Ungaria cetățenia era determinată prin indigenat, după cum a desvoltat în cameră deputatul Gheza Kiss, și după cum precizează și d. Duparc, care a scris un studiu important privitor la minorități.¹⁴⁾

9. Este de remarcat stăruința ce a pus deputatul D. R. Ioanițescu spre a se da senzaționalului articol 56, o formulă cât mai potrivită, care să înlătore ori ce nedreptate, spre a înlătura posibilitatea heimatloșilor, care, să garanteze, precum a spus dânsul pe cei legați sufletește de țara românească, cari nici odată, de când s'a făcut unirea, n'au dat dovadă că sunt răi români, cari n'au exercitat drepturile lor pe baza legiurilor române și cari să nu se vadă din cauza unei interpretări, din cauza relei aplicări a textelor, fără nici o naționalitate.¹⁵⁾

Chiar în chestiunea indigenatului, fiind vorba de modul de aplicare, d. Ioanițescu, în sprijinul părerii sale, a cerut ca să se dea o redacțiune articolului 56 în sensul de a fi primiți la naționalitate pe toți acei cari au avut indigenatul în Austria sau Ungaria, chiar în afară de localitățile alipite României, destul numai ca dânsii să fi locuit în momentul unirei în una din provinciile alipite.

„Au venit acești străini, zice d-sa, și au profitat de decretul legi electorale, de tratatele de pace, au căpătat cetățenia română, au exercitat drepturile politice, și unii din aceștia cari puteau să rămână supușii Statelor, de la cari noi am alipit teritoriile, se vor vedea la un moment dat fără nici o patrie, pentru că dincolo nu se mai pot duce, pentru că nu mai sunt în termen, ear la noi — în modul cum se aplică tratatul de pace, — cu acel termen și după cinci ani, ar putea să nu le mai profite.“¹⁶⁾

13) S. Friedmann, «Le Problème des Minorités ethniques», 1927, pag. 117.

14) Fouques Duparc, «La Protection des Minorités de race, de langue et de religion, 1922, pag. 207». Indigenatul servește de regulă în țările care fac parte din vechea Austrie, fiind organizat prin legea din 5 Decembrie 1896. El poate fi diferit „naționalitatea comună“, fiind acordat ori cărui individ, care după ce a obținut admiterea de locuință în Comună, a împlinit un stagiul de zece ani; funcționarii având drept de indigenat din ziua intrării în funcțiune în Comună.

15) «Expunerea de motive și desbateri», pag. 326.

16) «Idem» pag. 332.

10. Au urmat apoi, în cameră, o serie de amendamente a deputaților: Stern, Wilhelm Binder și Arthur Konnerth, toate în același sens pentru a se aliena situațiunea acelor cari găsiindu-i unirea în provinciile alipite, au indigenatul în alte părți în una din comunele monarhiei Austro-Ungare, rămase în posesiunea țării învinse, și toate aceste amendamente au fost respinse. A triumfat teza susținută de guvern, sub cuvânt că deși art. 70 al tratatului de la St. Germain en Laye cât și art. 61 al tratatului de la Trianon spun că ori ce persoană având indigenatul pe un teritoriu făcând parte anterior din monarhia Austro-Ungară, așa că s'ar înțelege din ori ce parte a acestei monarhii, totuși, în partea finală a ziselor articole se lămurește că acel cu „indigenatul” nu dobândește „naționalitatea română de cât întru cât Statul român „*exercită suveranitatea asupra aceluia teritoriu*”.

Chestiunea în mod logic pusă de d-nii Ioanițescu și Konnerth nu putea rămâne însă rezolvată în sensul interpretării rigide a tratatelor pentru naționalii austriaci sau unguri, cari, deși neavând indigenatul, au optat pentru naționalitatea română, primind a ocupa funcțiuni publice, a face serviciul militar, depunând și jurământul de fidelitate. „Toți aceștia pune d. Konnerth, cari, au trăit o viață întreagă pe teritoriul României-Mari, și cari prin faptul că n'au indigenatul, vor putea acum să fie expluși, fără ca măcar să aibă posibilitatea de a trece în Statul cellalt, deoarece termenul lor de opțiune este expirat.”¹⁷⁾

Pentru toți aceștia, însuși Ministrul, în aprobarea opozițiunii și în aplausele majorității Camerei, drept consacrară unor drepturi câștigate, a susținut că dacă se găsește în situația acelor, căror tratatele le acordă dreptul de opțiune, se înțelege că faptul de a fi primit o funcție publică, de a fi făcut serviciul militar, de a fi depus jurământul de fidelitate, se va interpreta de organele competente ca o opțiune pentru naționalitatea română.¹⁸⁾ Desigur, însă, că situațiunea acestora era mai bine lămurită, dacă se primea amendamentul d-lui Konnerth care, în realitate, este redactat în sensul concepțiunii Ministrului, lămurind că toți cei menționați mai sus, cari au făcut acte de opțiune pentru naționalitatea română, să fie primiți cu toate că n'au indigenatul cerut de art. 56 al legii. Cu adausul acestui aliniat se înlătură orice confuziune și se confirmă prin lege situațiunea acelor cari au obținut drepturi prin îndeplinirea tuturor formelor prescrie prin legea în ființă.

Singura declarațiune a Ministrului că organele competente consideră că au optat pentru naționalitatea română pe toți acei cari au primit funcții sau au depus jurământul de fidelitate, este cum am spus insuficientă, față de art. 67, care prescrie categoric pierderea naționalității pentru cei cari nu sunt cuprinși în liste, adică pentru cei cari n'au indigenatul, întru cât în liste nu pot fi trecuți alții.

Și, în realitate, organele însărcinate cu constatarea naționalității cu toată declarația Ministrului, — care nu poate lega pe nimeni, și servă numai ca interpretare, — pot în sensul dispozițiunii legale să înlăture pe toți acești funcționari sau foști militari dacă se stabilește că n'au indigenatul cerut de lege. Cu

drept cuvânt deputatul Iunian a pus în evidență contradicțiunea ce există între declarația Ministrului și textul de lege și necesitatea de a se adăuga un aliniat precis spre a se lămuri situațiunea acestora:

„Sau cetățenii aceștia, zice d-sa, se găsește în ipoteza prevăzută de art. 56 al. 1, adică au indigenatul într'una din comunele așezate pe un teritoriu unit cu vechiul teritoriu al României și atunci ei nu mai au nevoie de naturalizare și nici de opțiune, ci sunt considerați de drept cetățeni români și nuși pierd această calitate, de cât dacă ar fi optat pentru altă țară străină, sau în cazul când n'au indigenatul într'o asemenea comună, atunci ei sunt considerați după textul legii că sunt lipsiți de calitatea de cetățeni români. și totuși, după declarația Ministrului ar rezulta că și cei considerați străini de art. 56 pot deveni români, ceiace ar constitui o opțiune cu caracter special.”

„Adevărul este altul; primirea unei funcțiuni de către un străin are un efect, unul negativ, anume: el și-a pierdut naționalitatea lui de origină fiind că în toate legile se prevede această dispozițiune că acela care primește o funcțiune de la un Stat străin, pierde naționalitatea sa. Prin urmare, cel care se află în 1918 în teritoriul alipit, dar avea indigenatul în afară de acest teritoriu, a încetat a mai fi cetățean ungur sau austriac; el a pierdut naționalitatea sa. Dar el este *heimatlos*, n'are nici o naționalitate, căci, prin faptul că a primit o funcțiune și pierde naționalitatea Statului de origină, fără s'o poată dobândi pe cea română, — primirea unei funcțiuni de la Statul român nefiind prevăzută de lege ca un mijloc de naturalizare.”¹⁹⁾

Este de regretat că aceste observațiuni serioase ca și cele ale celorl'alți deputați, menționate la începutul acestui paragraf, au lăsat indiferenți pe cei cari erau în măsură de a îmbunătăți legea prin dispozițiuni concise. Chiar raportorul, spirit luminat, s'a mărginit în aprecieri și considerațiuni generale, părăsind chestiunea supusă discuțiunii. Desigur, că într'un viitor aproplat, se vor lămuri toate situațiunile dificile și confuze pe cari le-a lăsat o lege, făurită în grabă, dar, care a făcut un pas mare spre progres, știindu-se haosul în care se afla legislațiunea țării în urma decretelor-legi necomplete și contradicțoare în dispozițiunile lor.

11. În Camerele lagiuitoare s'a desbătut chestiunea supușilor unguri și austriaci, cari au locuit în vechiul regat, până la data izbucnirii războiului și cari îndată după încheerea Convenției de la Paris, privitoare la minorități, au cerut recunoașterea lor ca cetățeni români, conform vechiului regulament al Ministerului de interne, renunțând la supușenia ce aveau înainte.

Expunând situațiunea lor, senatorul Mihail Policrat a arătat: „Dacă nu s'ar ține seamă de legile și regulamentele anterioare, s'ar întâmpla ca acești oameni să nu mai aibă acum nici o cetățenie, pentru că în țara noastră li se retrage acest drept, iar în țara lor de origină, Austria sau Ungaria, l'au pierdut nefăcând opțiune pentru supușenia străină, așa că averea lor va trebui pusă din nou sub sechestru.”²⁰⁾

Cu toate că deputatul craiovean s'a referit la Con-

17) «Idem» pag. 346.

18) Idem, pag. 341

19) Idem, pag. 113

20) Idem, pag. 118

venția de la Paris, Ministrul s'a referit la celelalte tratate de pace, cel de la Trianon și de la St. Germain en Laye, arătând că ambele aceste tratate vorbesc numai de supușii din teritoriile fostei monarhii austro-ungare, că vechiul regat n'are ce căuta în discuție, chiar în argumentul art. 3 al Convenției de la Paris, întru cât acest articol începe expres cu rezerva stipulațiilor tratatelor de la St. Germain en Laye și Trianon.²¹⁾

Situațiunea supușilor austriaci sau unguri, originari din provinciile desmembrate, cari s'au găsit pe teritoriul vechiului regat, dacă n'a fost însă rezolvită prin un text legal—și ceiace credem că este o omisiune regretabilă—i s'a dat soluțiune numai prin declarațiunea ministrului de justiție, declarațiune, care earăși neavând putere de lege a putut să nu fie ținută în seamă de autoritățile menite cu constatarea și revizuirea naționalității. „Dacă austriacul a dobândit cetățenia română pe baza dispozițiilor tratatului de pace și a regulamentului Ministerului de interne, a răspuns Ministrul, este că probabil a întrunit condițiunile cerute, așa că în urma legii de față nuși va mai pierde calitatea, dacă constatarea ordonată din oficiu va dovedi realitatea condițiilor pe temeiul cărora a dobândit naționalitatea.”²²⁾

Astfel, în urma explicațiilor date de d. Policrat care a arătat neegalitatea de tratament între supușii străini din fostul imperiu, cari s'au găsit în teritoriile alipite de doi—trei ani, și cari devin cetățeni români în baza tratatelor și cei din vechiul regat, cari, tot pe baza tratatelor, a făcut opțiune pentru cetățenia română, a dobândit'o și nu sunt cetățeni români, Ministrul justiției a opinat că aceștia din urmă, din regat, n'au pierdut naționalitatea română.²³⁾ Din acest punct de vedere ni se pare contrazicere în declarațiunile autorului legii, căci, tot d-sa a spus mai întâi că nu se pot sprijini pe tratate cei din vechiul regat și că ei nu pot dobândi naționalitatea decât prin naturalizare după legile eșite din suveranitatea Statului român.

Din acest punct de vedere socotim că primirea amendamentului senatorului Policrat era preferabilă, căci, prin un text legal se înlătura heimatlosatul multor locuitori din vechiul regat, cari s'au grăbit a opta pentru cetățenia română, în neștiința că ulterior vor fi schimbate condițiunile în baza cărora li s'a încuviințat cetățenia. Era, credem, mai umandă a se admite această soluțiune, și a se garanta lealitatea tuturor acestor noi cetățeni prin introducerea în legislație a unei măsuri largi de retragerea naționalității, chiar în timp de pace, contra tuturor celor cari se conduc cu dușmănie când este vorba de interesele țării.

12. A fost respins deasemenea de Senat, după lămuririle date de Ministrul justiției, propunerea senatorului Levin Mișca, care a cerut complectarea dispozițiilor transitorii în sensul ca actele sau certificatele de „repatriere“ eliberate de Consiliul dirigent, românilor sau celorlalți locuitori din Ardeal pentru a se reîntoarce pe teritoriul maghiar, să nu aibă nici o influență asupra naționalității române, adică, ca acei repatriți în patria maghiară, să fie priviți ca cetățeni

români, în cazul eventual când s'ar reîntoarce pe teritoriul Statului român.

Senatorul Mișca a invocat ca argument în favoarea tezei sale împrejurarea că: uneori necesități absolute, constrâneau pe unii, ca deși teritoriile care, în baza actului de unire de la Alba-Iulia, aparțineau deja Statului român, să călătorească în alte teritorii, ce au făcut parte din monarhia austro-ungară și, fiindcă atunci nu se dădeau pașapoarte și singurul mod de a trece hotarele era folosirea de așa numitele acte de repatriere: cei ce aveau necesități urgente au fost constrânși să se folosească de asemenea acte când trebuiau să treacă granița și să dea în același timp declarație de renunțare la cetățenia română. Așezția n'au avut intențiunea de a renunța ci numai sub forța împrejurărilor s'au folosit de acte de repatriere, pentru că n'au putut căpăta pașapoarte. Nu ar fi în detrimentul Statului român dacă acestor repatriți li s'ar lămuri situația, și deci, crede d-sa, art. 61, care prevede cazul când declarația de renunțare s'a făcut sub semnatura privată, sau numai din fapte din care se poate deduce neîndoelnic voința și hotărârea de a opta să fie suprimate menținându-se ca valabil și pentru trecut numai renunțările ce rezultă din declarații autentice, și aceasta pentru că atunci nu era încă norme precise și nici autoritățile din noile provincii nu aveau experiența suficientă²³⁾.

Cu drept cuvânt Ministrul justiției, în aprobarea Sanatului, a respins amendamentul d-lui Mișca, căci certificatul de repatriere, după cum s'a exprimat reprezentantul guvernului, implică prin însuși titlul lui, renunțarea la cetățenia română, prin faptul autorizării dată de autoritatea românească ca locuitorul să intre în patria lui Ungară.²⁴⁾

Românii cari s'au repatriat pot mai ușor redobândi vechia naționalitate, fiind scutiți de stagiul, și deci după cum a adaus reprezentantul guvernului: „Este primejdios ca să deshidem atât de larg poarta cetățeniei române unor elemente de origină străină, care, fără îndoială, au voit să se lepede de cetățenia română spre a opta naționalitatea maghiară.”²⁵⁾

Chestiunea supușilor ruși din Basarabia a fost discutată în ambele corpuri legiuitoare.

Convențiunea de la Paris din 28 Octombrie 1920, prin care se ratifică unirea Basarabiei cu România spune în articolul 4:

„Naționalitatea română va fi dobândită deplin drept, cu excluderea oricărei alteia, de către supușii fostului imperiu al Rusiei, stabiliți pe teritoriul Basarabiei, arătați în articolul 1“.

Deputatul Stern a susținut în cameră că dispozițiunea aliniatului 2 al articolul 56, ce constată naționalitatea de drept locuitorilor din Basarabia, cari, la 27 Martie 1918, aveau domiciliul administrativ, după legile rusești în Basarabia, contravine sus zisei dispozițiuni a articolului 4 al Convenției de la Paris, care se referă pur și simplu la stabilire, adică la domiciliu, iar nu la domiciliu administrativ.²⁶⁾ Ministrul justiției a lămurit însă pedepplin chestiunea arătând că în textul proiectului se vorbește de supușii ruși stabiliți cu domiciliu administrativ în Basarabia, întru cât supușenia ce admitea numai cu autorizarea administrației, potrivit legii pașapoartelor

21) Idem, pag. 119

22) Idem, pag. 107

23) Idem, pag. 109

22) Idem, pag. 107.

23) Idem, pag. 109.

24) Idem, pag. 114.

25) Idem, pag. 115.

din 1903, că, potrivit acestei norme, s'a adaus în textul articolului 56 domiciliul administrativ noțiune, care precizează că s'a adus încetățenia română numai pe acei cari s'au bucurat de atare autorizatiune 27). Legea pașapoartelor menționată este precisă, ea vorbește de domiciliul administrativ pentru supușii ruși, cari nu aveau nevoie de pașapoarte interne: așa că, în realitate, legiuitorul român nu putea considera ca supuși ruși de cât pe acei cari dovedeau această calitate, în conformitate cu legele locale. Ministrul a răspuns deputaților cari au propus amendamente: „N'avem intențiunea de a răpi drepturile câștigate ale nici unui din locuitorii Basarabiei; dar, nimeni nu ne poate preinde ca să violăm chiar tratatele de pace și să ne nesocotim interesele materiale, umplând țara cu toți acei ce s'au putut strecura pe teritoriul Basarabiei de la unire până la ratificare... 28)

Legea polonă asupra naționalității din 20 Ianuar 1920 cere ca și legea română *domiciliul administrativ* pentru toți supușii vechei Polonii rusești spre a fi primiți în naționalitatea polonă. Această măsură este considerată de unii întreprinși ai legilor minoritare ca un mijloc neertat de a schimba aceste legi, cu toată stipulațiunea contrară a tratatului 29). Pentru a ajunge la această critică dl Friedmann susține că în Rusia domiciliul administrativ, adică înscrierea obligatorie în listele comunale și listele claselor sociale au fost de mult timp suprimate. Nu lămurește însă care anume dispozițiune legală rusă a desființat domiciliul administrativ, așa că părerea ce o emite este bazată numai pe o alegațiune ce nu poate fi controlată, căci în textete legale rusești nu găsim revocarea ce se pretinde 30).

Aliniatul 5 art. 56 din lege se ocupă de persoanele originare din unul din ținuturile unite: Bucovina, Transilvania, Banat, Sătmăr, Crisana, Maramureș, cari, fiind domiciliate, la data Unirei, în vechiul regat, posedau indigenatul într'una din comunele din teritoriile menționate și le declară cetățeni români, fără a îndeplini vreo altă formalitate.

Cu ocaziunea discuțiunii acestui aliniat, s'a atras atențiunea de deputatul Stern că aliniatul în chestiuni a omis Basarabia. Nu găsim în discuțiunile urmate ulterior, motivele cari au îndrituit pe autorul proiectului legi ca să mențină zisa omisiune.

Dumitru G. Maxim

(Va urmă)

Fost președinte la Curtea de apel.

JURISPRUDENȚA ROMÂNĂ

INALTA CURTE DE CASAȚIE ȘI JUSTIȚIE S. II.

Audiența dela 27 August 1928

Președinția D-lui C. Sărățeanu, consilier

Nicolae Lazirini cu Ministerul Public

CURTEA CU JURĂȚI.—ACUZAT.—SCUZĂ LEGALĂ.—PROVOCARE.—
NEPRECIZAREA ELEMENTELOR DIN CARE REZULTĂ.—DACA

26) Idem, pag. 314.

27) Idem, pag. 340.

28) Legea pașapoartelor, Tom XIV Ed. 1903, corpul de legi rusești reproducă în: „Regul. pentru aplicarea tratatelor de pace și anexelor lor.” din Noem. 1923, publicat de Ministerul de interne, și revocat prin legea naționalității, care determină norme

PREȘEDINTELE CURȚII ESTE DATOR SĂ PUNĂ O CHESTIUNE SPECIALĂ ÎN ACEASTĂ PRIVINȚĂ.—ART. 250 C. PENAL ȘI 363 ȘI 365 PROG. PENALĂ.

Când acuzatul invoacă o scuză legală el este ținut să precizeze în ce anume constă scuza invocată de dânsul spre a se putea constata dacă ea întrunește condițiile cerute de lege în acest scop, ast-fel că dacă acuzatul care în apărarea sa susține că a fost provocat nu arată și nu precizează în ce anume consistă provocarea ca să se vadă dacă faptele invocate ar constitui o provocare în sensul legii, Președintele Curții nu mai este obligat a pune în această privință o chestiune specială juraților, de oare-ce el nu este obligat a pune juriului de cât chestiunile privitoare la faptele ce rezultă din deciziunea de trimitere a Camerei de punere sub acuzare și asupra aceluia cari rezultă din desbaterile urmate înaintea Curții.

No. 6498.—Respins recursul făcut de Nicolae Lazarini în contra Deciziei Curții cu Jurați din Județul Iași cu No. 24/92

Curtea deliberând,

Asupra recursului introdus de Nicolae Lazarini conira deciziunii Curții cu jurați din județul Iași, No. 24 din 5 Mai 1928, prin care, în urma verdictului afirmativ adus de comisiunea de judecată — recurentul a fost condamnat la șase ani recluziune și la despăgubiri părților civile, în baza art. 238 al. 1, 241 și 7 al. 3 cod. pen.

Văzând motivul de cacare în următoarea cuprinderea:

«Exces de putere, violarea art. 363 și 365 «pr. penală și omisiune esențială.

Având în vedere că din procesul-verbal de audiență rezultă că înaintea Curții cu jurați acuzatul-recurent a cerut să se pună juraților și o chestiune asupra provocării:

Că, Curtea a respins cererea pe motiv că acuzatul neprecizând în ce anume consistă provocarea spre a se vedea dacă papele invocate ar constitui o provocare în sensul legii, Curtea nu este obligată a pune în asemenea condițiuni în această privință o chestiune specială juraților.

Considerând că președintele Curții cu jurați nu este obligat a pune juriului decât chestiunile privitoare la faptele ce rezultă din deciziunea de trimitere a Camerei de punere sub acuzare și actul de acuzare, precum și asupra celor ce rezultă din desbaterile urmate înaintea Curții;

Că, atunci când acuzatul invoacă o scuză legală, el este ținut să precizeze în ce anume constă scuza invocată spre a se putea constata dacă ea întrunește condițiunile cerute de lege în acest scop, căci numai într'un atare caz președintele este obligat să pună o chestiune asupra scuzei invocate.

Că astfel fiind, în speță, față de cele mai sus arătate Curtea era îndrituită a respinge cererea recurentului cu privire la punerea unei chestiuni asupra provocării, așa să motivul de casare găsindu-se nefondat ca atare recursul urmează a fi respins;

Pentru aceste motive, respinge.